

УДК 780.647.3»20/21»(477)

DOI 10.31654/2520-6966-2024-24F-110-293-297

Кисляк Б. М.

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії та мистецтвознавства
Львівський державний університет фізичної культури

імені Івана Боберського

boodankuslyak@gmail.com

orcid.org/0000-0002-5622-8851

Постать композитора, акордеоніста-віртуоза Костянтина Соколова в контексті українського музичного мистецтва другої половини XX – поч. XXI ст.

У статті висвітлені міркування про осмислення пріоритетних позицій творчості відомого композитора та виконавця Костянтина Соколова. Подається ротація композиторського доробку через авторське виконання творів на різних мистецьких проєктах України та зарубіжжя.

Ключові слова: акордеон, творчість, виконавство, конкурси, композиції.

Постановка проблеми та її актуальність. Народно-інструментальне виконавство Львівщини у наш час відрізняє розвиток різноманітних форм: це колективи різного масштабу – від дуетів до оркестрових складів, серед яких академічні, фольклорні та естрадні колективи та їхні синтезовані й проміжні форми. Сьогодні саме Львівщина стала провідним центром культивування акордеонного мистецтва не лише у західноукраїнському регіоні, але й одним з провідних осередків цієї інструментальної традиції на національному рівні: це засвідчує проведення у регіоні Всеукраїнських та міжнародних конкурсів з ансамблевими та оркестровими номінаціями, представницьких науково-практичних конференцій з народно-інструментального та акордеонного виконавства, видавництво нотно-методичної літератури, активність наукових досліджень у цій галузі.[1]

Сьогодні в регіоні успішно функціонують та створюються фольклорні, естрадно-фольклорні, фольклорно-академічні, фахово-академічні, навчальні колективи з акордеонами у складі (від дуету до оркестру), які стали не від'ємною складовою мистецько-культурних процесів у суспільстві. Чимало з них демонструють вихід на національний та міжнародний обшир у виконавській практиці, беручи участь у гастрольних турах, фестивалевих акціях, здобуваючи

відзнаки мистецьких змагань міжнародного статусу, популяризуючи здобутки української баянної літератури [3].

Основою формування того чи іншого колективу є їхні фундатори (засновники). Однією із таких постатей на Львівщині є **Костянтин Михайлович Соколов** (8.06.1926 р.н., с. Озерище, Смоленської обл.), акордеоніст, композитор, учасник Всесоюзного конкурсу артистів естради (Москва, 1958) та фестивалів клезмерської музики. Нагороджений дипломом «Кращий концертмейстер» (2008) за участь у фестивалі в Чернігові.

Костянтин Михайлович – соліст-акордеоніст, лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів, концертмейстер, керівник естрадного квартету (1950–1964) Львівської обласної філармонії, концертмейстер та керівник оркестру народних інструментів (1964–1986) Львівського Вищого військово-політичного училища, керівник оркестру (1986–1990) Львівського об'єднання музичних ансамблів. Музичну освіту отримав під час служби в армії приватно (1947–1950).

Будучи солістом Львівської філармонії, регулярно гастролює по країнах світу. Записує CD з камерним оркестром «Віртуози Львова» (1999). У 1996 створює дует акордеоністів з дружиною Лідією Леонтевою, у творчому тандемі активно гастролює Україною та Європою. У 2000 році виступає засновником Клезмерського оркестру Єврейського благодійного фонду «Хесед-Ар'є», з яким активно гастролює Львівщиною, Францією, Німеччиною (зокрема концерти в залі Бетховен-хауса у Бонні), Польщею. З цим колективом записав ряд передач на Львівському обласному телебаченні.

К. Соколов активно співпрацює А. Кос-Анатольським та С. Козаком (50–60-ті роки). Ціла низка їхніх п'єс («Липи цвітуть», «Карпатське танго», «Липи заціловані розмаєм», «Стрийський парк», «Метелиця» та ін.) вперше прозвучала на Львівському радіо та телебаченні у виконанні естрадного квартету Львівської філармонії під керівництвом К. Соколова. Ряд творів було записано на обласному ТБ із солістами С. Степаном, О. Щегловим, С. Олександровичем, В. Романовською. Митець творчо співпрацював з композитором А. Горчинським, аранжуючи його пісні для концертної естради.

У Львівському ансамблі клезмерської музики працюють музиканти з великим практичним досвідом, які в різних манерах інтерпретують єврейські фольклорні твори: традиційний фольклор, фрейлехс, хори, естрадні обробки популярних єврейських мелодій. Аранжування композицій здійснює керівник колективу Костянтин Соколов. Ансамбль творять інструменти, притаманні аутентичній традиції. У його складі –

акордеон (Костянтин Соколов), контрабас (Віктор Свір / Мирослав Поливко), кларнет (Степан Васишлин), скрипка (Зеновій Сороківський / Юрій Чорний), фортепіано (Марія Кисленко) та гітара (Святослав Піцишин, Наталія Скороход). Керівник ансамблю / оркестру К. Соколов у 2004 та 2005 р. видав репертуарні збірки пісень на тексти М. Петренка та С. Якобсона (оркестрова партитура пісні «Оркестр дитинства мого») [2]. Музикантам притаманна експресивна манера гри, несподівані прискорення або уповільнення темпу, раптові імпровізовані вставки в мелодію, що підвищує емоційний вплив їхньої музики, яка (подібно до мови ідиш) формує своєрідний музичний діалект, зрозумілий і близький слухачам.

Оркестр Маестра – лауреат фестивалю «Шалом, Україно!», постійний учасник фестивалів національних культур у Львові. У 2004 році відбулася зйомка документального фільму «Der stille Bug» («Тихий Буг») за участю колективу та його солістів, які були запрошені на гастролі німецьким телебаченням, де відбулася презентація фільму.[4]

Композиторське напрацювання К. Соколова є масштабним, це, зокрема:

- для акордеона – «На поточку» (1978); Фантазія за мотивами оперети І.Дунаєвського «Вільний вітер». Вальс-мюзет «Sperling»;
- для дуету акордеоністів – «На головній вулиці з оркестром»;
- для ансамблю народних інструментів – «Хасидські наспіви», «Святкова хора»;
- для естрадного інструментального квартету – «Іспанський танець».

«Гірський струмок», «Змеркання», «Український танець», «Ідуть по Львову галичанки»;

- пісні на слова М. Петренка – «Молода мати», «Дайте синові ім'я», «Марічка і козуля», «Нісенітниця», «Висячий міст», «Весняний сон», «Казкові сни»,

«Жаринки на снігу», «Різьбарики», «Даруй мені крила», «Нема роду переводу (Львів: Ліга-Прес, 2001); на слова С. Якобсона – «Останній лист», «Веселеньке весілля», «Оркестр дитинства мого», «Чудо лебеді»;

- аранжування для естрадного інструментального квартету – «Табу» (1956),

«Студентська кадрили» (1965), «Вечірня мелодія» (1980); «Гуцульська рапсодія» Б. Карамішева, «Українські перетанцювання»

Д. Львов-Компанієць, «Веселий кларнетист» П. Кеспра, твори А. Кос-Анатольського: «Липи цвітуть», «Метелиця», «Липи заціловані розмаєм», «Золота дівчина»; твори С. Козака: «Я мрію», «Львів'янки»;

- *аранжування для дуету акордеоністів* – Вальс і танець із к/ф «Цирк» І. Дунаєвського;

- *аранжування для акордеона у супроводі камерного оркестру* – Вальс-мюзет «Світло і тіні» П. Піццигоні, Танго «Любовні посмішки» П.Фросінні, «Вальс» Ф. Коломбо, «Карусель» та «Летяче листя» А. Фоссена;

- *аранжування для ансамблю народних інструментів* – «Адон Олам», «Я так тебе люблю», «Фарширована риба», «Мое містечко Белз», «Левін», «Мама», «Під деревами», «Я хочу», «Джанкой», «Тільки би здоров'я», єврейських народних пісень та танців – «Shezmen», «Чадир», «Sa-pozhkeleh», «Bershtalah» українських награвань «Буковина», клезмерські мелодії із Молдови «Лаутарі Молдової», «Бальний вальс» Б. Тихонова.

Отже, внесок Костянтина Соколова у творчо-виконавську діяльність та репертуарне забезпечення Львівщини служить взірцем, адже митець здійснив вагомий крок у напрямі самовдосконалення та самореалізації як музикант, композитор, організатор колективної форми музикування, культурно-мистецький діяч.

Література

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах: підручник. Вид. 2-ге. Київ, 2010. 312 с.

2. Душний А. Педагогічний репертуар баяніста: навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2006. Вип. 1. 108 с.

3. Шафета В. Соціокультурне значення ансамблевого мистецтва Львівщини за участю баяна-акордеона у естрадних, фольклорно-академічних, академічно-професійного та самодіяльно аматорських колективах. Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX – XXI століть збірник матеріалів XI-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції (19.03. 2010, Дрогобич) / Ред.-упор. А. Душний, Б. Ілиц. Дрогобич: Посвіт, 2010. С. 97.

4. [Koncert-il-volo-i-placido-domingo,news,363,2873.php](https://www.koncert-il-volo-i-placido-domingo,news,363,2873.php) (дата звернення 19.12.2023)

5. Najpiękniejszy głos XX wieku. Encyklopedia teatru Polskiego. URL: <https://encyklopediateatru.pl/artykuly/43711/najpiekniejszy-glos-xx-wieku> (дата звернення 15.09.2023).

6. Richter G. Akkordeon: Handbuch für Musiker und Instrumentenbauer. – 1.Auflage. Leipzig: Fachbuchverlag, 1990. 60 S.: 206 Bilder, Davon 26 farbige; 24 Tabellen.

References

1. Davydov, M. (2010). *Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh* [The History of Performance on Folk Instruments]: Manual, Kyiv. 312 p. [in Ukrainian]
2. Dushnyi, A. (2006). *Pedahohichnyi repertuar bayanista* [Pedagogical Repertoire of the Bayanist]. Drohobych: Posvit Publ. Iss. 1. 108 p. [in Ukrainian]
3. Shafeta, V. (2010). *Sotsiokulturne znachennia ansamblevoho mystetstva Lvivshchyny za uchastiu baiana-akordeona u estradnykh, folklorno-akademichnykh, akademichno-profesiinoho ta samodiialno amatorskykh kolektyvakh* [Sociocultural Meaning of Ensemble Art of Lviv Region with Bayan-Accordion and Pop, Folk Lore Academic, Academic Professional and Amateur Groups]. *Narodno-instrumentalne mystetstvo na zlami XX – XXI stolit – Folk Lore Instrumental Art at the End of the 20th – the Beginning of the 21st Centuries*. Collection of Scientific Papers. Drohobych: Posvit Publ. 2010. P. 97. [in Ukrainian]
4. Koncert-il-volo-i-placido-domingo,news,363,2873.php (date of reference: 19.12.2023)
5. Najpiękniejszy głos XX wieku. Encyklopedia teatru Polskiego.
URL: <https://encyklopediateatru.pl/artykuly/43711/najpiekniejszy-glos-xx-wieku> (date of reference: 15.09.2023).
6. Richter, G. Akkordeon: Handbuch für Musiker und Instrumentenbauer. 1.Auflage. Leipzig: Fachbuchverlag, 1990. 260 S.: 206 Bilder, Davon 26 farbige; 24 Tabellen.

Kysliak B. M.

'Ivan Bobersky' Lviv State University of Physical Culture,
PhD in Art Studies, Associate Professor at the Department of
of Choreography and Art History
bogdankuslyak@gmail.com
orcid.org/0000-0002-5622-8851

**The Figure of Composer, Accordion Virtuoso Kostiantyn Sokolov
in the Context Of Ukrainian Music Art of the 2nd Half of the 20th – Early 21st Centuries**

The paper considers the priority positions of the work of the famous composer and performer Konstantyn Sokolov. The rotation of the composer's work through the author's performance of works at various art projects in Ukraine and abroad is presented.

Keywords: *accordion, creativity, performance, competitions, compositions.*